01/06/2021

Πατήρ Συμεών Βενετσιάνος στο ope.gr: «Η παιδαγωγία της πανδημίας έχει άμεση σχέση με την επανεκτίμηση της δωρεάς της ζωής»

/ Συνεντεύξεις

Άρχισαν χθες, Δευτέρα 31 Μαΐου, οι εργασίες του τριήμερου συνεδρίου του Ιδρύματος Νεότητος και Οικογένειας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών με θέμα «Ποιμαντική Διακονία της Νεότητας και της Οικογένειας μετά την πανδημία». Ο διευθυντής του Ιδρύματος και προϊστάμενος του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Φανερωμένης στο Χολαργό, Αρχιμανδρίτης π. Συμεών Βενετσιάνος, μιλά στο ope.gr για το θέμα του συνεδρίου, τις επιπτώσεις της επέλασης του κορωνοϊού στη ζωή των ανθρώπων αλλά και στον τομέα της ποιμαντικής, καθώς και για την επόμενη μέρα.

Ταυτόχρονα, δεν παραλείπει να εκφράσει τη χαρά του για τη διεξαγωγή και τους πολύ σημαντικούς εισηγητές του Συνεδρίου, κληρικούς και πανεπιστημιακούς. Μάλιστα, τονίζει ότι οποιοσδήποτε φορέας θα ήθελε να ανοίξει έναν παρόμοιο διάλογο θα πρέπει να ξέρει ότι υπάρχουν πολλοί σημαντικοί άνθρωποι εντός Εκκλησίας, έτοιμοι να προσφέρουν τις γνώσεις και την εμπειρία τους.

Συνέντευξη στην Ευγενία Δίτσα

Για να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή, πώς επιλέξατε το θέμα του συνεδρίου; Ποιο ήταν το κίνητρο;

Η ανθρωπότητα πέρασε και περνά μία πολύ μεγάλη καταιγίδα. Αυτό είναι μία πραγματικότητα. Θρηνήσαμε ανθρώπους, πονέσαμε για όλους τους ανθρώπους και για τους κοντινούς μας ανθρώπους... Σχεδόν όλοι μας πλέον έχουμε πια κάποιους κοντινούς μας ανθρώπους που πέρασαν αυτή την ασθένεια.

Οι επιπτώσεις της πανδημίας είναι, βέβαια, κατ’ αρχήν υγειονομικές. Αυτό είναι αλήθεια. Όχι όμως μόνο. Είναι κοινωνικές, είναι ψυχολογικές, είναι ανθρωπιστικές, είναι στο επίπεδο της αλληλεγγύης και ήταν πάρα πολλές και στην ποιμαντική διακονία της Εκκλησίας μας, σε όλους τους τομείς, και στον φιλανθρωπικό, ο οποίος είναι πολύ σημαντικός και ουσιαστικός, αλλά και στον ποιμαντικό τομέα και ιδιαίτερα της νεότητας και της οικογένειας.

Οι οικογενειακές σχέσεις δοκιμάστηκαν πάρα πολύ κι εδώ βέβαια είχαμε το εξής περίεργο: όλα αυτά τα χρόνια το παράπονο των οικογενειών ήταν ότι δεν βρίσκονται. Ο πατέρας, η μητέρα δουλεύουν (πολλές φορές δουλεύουν

και σε δεύτερη εργασία), τα παιδιά είναι στο σχολείο, στο φροντιστήριο, στα αγγλικά… Αν βρεθούν, μια Κυριακή στο τραπέζι. **Τώρα το παράπονο ήταν πως η οικογένεια βρέθηκε πάρα πολλές μέρες, ώρες, εβδομάδες μαζί. Κι αυτό δυστυχώς πολλές φορές οι οικογένειες δεν το άντεξαν**. Το κάθε ένα από τα μέλη δεν το άντεξαν. **Γι' αυτό και, δυστυχώς, έχουμε μετά την πανδημία πάρα πολλά διαζύγια και πάρα πολλές εκρήξεις οικογενειακών σχέσεων.**

Η δε περίοδος της πανδημίας, κι αυτό προκύπτει από επίσημα στοιχεία, χαρακτηρίστηκε από περιστατικά έντονης ενδοοικογενειακής βίας είτε μεταξύ συζύγων είτε από γονείς προς τα παιδιά.

Επίσης, οι επιπτώσεις ήταν και στα παιδιά, τα οποία είναι δημιουργημένα από τον Θεό, όχι για να μένουν μέσα στο σπίτι, αλλά για να παίζουν, να χορεύουν, να φωνάζουν, να πηγαίνουν σε κάποιο άθλημα…

Εάν, λοιπόν, εμείς οι μεγάλοι δυσκολευτήκαμε μία φορά, πόσο μάλλον τα παιδιά… Με τη μάσκα, με την τηλεκπαίδευση…

Υπάρχουν παιδιά που δεν γνώρισαν καλά καλά τα πρόσωπα των άλλων συμμαθητών τους στο σχολείο, επειδή φορούσαν τη μάσκα, και τα γνώρισαν στην οθόνη.

Έτσι, λοιπόν, οι επιπτώσεις ήταν έντονες. Η κατήχηση και η ποιμαντική εργασία της Εκκλησίας στους νέους βρέθηκε να γίνεται αποκλειστικά μέσω τηλεκατήχησης και πολύ σωστά δεν το σταματήσαμε αυτό…

Τώρα, λοιπόν, φαίνεται ότι σιγά σιγά πηγαίνουμε προς την έξοδο και όλοι προσευχόμαστε γι' αυτό, θεωρήσαμε ότι πρέπει να γίνει αυτή η συνάντηση ενός γόνιμου προβληματισμού· υπάρχει ένας πολύ μεγάλος διάλογος, και θέλουμε να συμβάλλουμε σε αυτόν τον διάλογο. Πολλοί ισχυρίζονται ότι μετά από αυτό, τα πράγματα μέσα στην Εκκλησία θα είναι πολύ διαφορετικά, η σχέση των ανθρώπων με την Εκκλησία θα είναι πολύ διαφορετική και η σχέση των νέων ανθρώπων με την Εκκλησία θα είναι πολύ διαφορετική.

Αυτά όλα θέλουμε να τα συζητήσουμε. Να δούμε πώς θα είναι τα πράγματα. Αν θα είναι έτσι και να συμβάλλουμε σε έναν γόνιμο προβληματισμό, ακόμη ακόμη και σε μία προσπάθεια αλλαγής ορισμένων ποιμαντικών μέσων και δραστηριοτήτων, που έχουμε στη διάθεσή μας.

Ό,τι χρειάζεται να το αλλάξουμε και πρέπει να το αλλάξουμε, για το καλό της ποιμαντικής, για την πνευματική ωφέλεια των παιδιών, θα το κάνουμε.

Η συμμετοχή στην τηλεκατήχηση ήταν ανάλογη με εκείνη της δια ζώσης κατήχησης;

Σε ένα μεγάλο ποσοστό, θα σας έλεγα, πως ναι. Ήταν κοντά στο 80%. Επίσης, υπήρξε μεγάλη αποδοχή και σε συναντήσεις γονέων, που κάναμε διαδικτυακά.Μάλιστα, υπήρξε και πολύ μεγάλη συμμετοχή στα σεμινάρια των κατηχητών που κάναμε και δόθηκε η δυνατότητα να συμμετάσχουν και κατηχητές εκτός της Αρχιεπισκοπής, από διάφορα μέρη της πατρίδας μας και από το εξωτερικό· κάτι το οποίο το δια ζώσης σεμινάριο δεν το έχει... Άρα όλα έχουν τα συν και τα πλην.

Νέοι και παιδιά επλήγησαν ψυχολογικά από την υγειονομική κρίση;

Πάρα πολύ! Το ζούμε και το ξέρουμε! Το παιδί και το παιχνίδι είναι αλληλένδετα. Από κει και πέρα, βεβαίως και έχει επηρεαστεί σε έναν πολύ μεγάλο βαθμό η σχέση των νέων ανθρώπων με την Εκκλησία. Σε πολλές περιπτώσεις υπήρχε μια παραπληροφόρηση κι ένας υπερβολικός φόβος. Κι όπως ξέρετε στην Εκκλησία τηρούσαμε τα μέτρα που έπρεπε να τηρηθούν. Είμαστε υπέρ αυτής της άποψης.

Όταν μπορούσαν να έρθουν οι άνθρωποι στην εκκλησία, έρχονταν, και τότε, όμως, υπήρχε ένας φόβος.

Ο φόβος από πού προέκυπτε;

Ο φόβος προέκυπτε από την ίδια την πανδημία, που, κακά τα ψέμματα, σχεδόν όλον τον κόσμο τρομοκράτησε, αλλά και από μία υπερβολή στην ενημέρωση όσον αφορά το πόσο κινδυνεύει κανείς μέσα στην εκκλησία. Πρέπει να πούμε ότι υπήρξε υπερβολή στην πληροφόρηση ή καλύτερα στην... παραπληροφόρηση. Επαναλαμβάνω ότι πρέπει να τηρούμε τα μέτρα, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να τηρήσουμε στάση ανευθυνότητας. Κάτι τέτοιο θα ήταν απαράδεκτο για ανθρώπους της Εκκλησίας. Ωστόσο, όσο κινδυνεύει ένας άνθρωπος και οπουδήποτε αλλού, μπορεί να κινδυνεύσει και μέσα στο χώρο του ναού. Δεν μιλάμε σε ένα πνευματικό επίπεδο.

Προφανώς όταν τηρούνται όλα τα μέτρα, π.χ. να είναι ανοιχτές όλες οι πόρτες, να υπάρχουν άνθρωποι που εκκλησιάζονται στο προαύλιο ή στο περιστύλιο με τα μεγάφωνα ανοιχτά... Συνεπώς, όπου υπάρχουν μέτρα, γιατί όχι; Η συμμετοχή των νέων ανθρώπων στη ζωή της Εκκλησίας μπορεί να είναι πολύ ουσιαστική.

Και τώρα, που έχουμε ξεκινήσει κάποιες συναντήσεις παιδιών, φοιτητών κλπ., το πρώτο που τους λέμε είναι: «Κάνετε κατηχητικό στην αυλή του ναού, όχι μέσα». Και δόξα τω Θεώ, όλες οι εκκλησίες έχουν πολύ ωραία προαύλια. Ήρθε η ώρα να κάνουμε το κατηχητικό της υπαίθρου.

Εφόσον θα πρέπει να προσαρμοστούμε σε αυτό, γιατί όχι; Κατηχητικά έξω από τις εκκλησίες, προκειμένου να βοηθήσουμε τα παιδιά να μπουν μέσα στην Εκκλησία.

Άλλωστε, ο χώρος των κατηχουμένων παραδοσιακά ήτανε στον νάρθηκα, δηλ. σχεδόν έξω από την εκκλησία. Έτσι, λοιπόν, πάμε πάλι περίπου εκεί και λίγο πιο έξω για την κατήχηση.

Και ο Κύριος μας στην επί του όρους ομιλία στην ύπαιθρο μίλησε. Και στην λίμνη της Γεννησαρέτ ξανοίχτηκε με τη βάρκα και μιλούσε στα πλήθη τα οποία ήταν στο λιμανάκι.

Ο Κύριός μας χρησιμοποίησε τα πάντα: και το σπίτι του Πέτρου και τη βάρκα του Πέτρου... Ο Απόστολος Παύλος το ίδιο...

Συνεπώς, του Κυρίου είναι η γη. Όλος ο κόσμος είναι ένας ναός, είναι δημιουργία του Θεού, άρα παντού μπορεί να ακούγεται ο λόγος του Θεού.

Πώς θα επηρεάσει την ποιμαντική των παιδιών και των εφήβων η νέα πραγματικότητα και τι αλλαγές θα υπάρξουν στον τρόπο με τον οποίον θα γίνεται;

Πρέπει να κινηθούμε πάρα πολύ στο χώρο της υλικοτεχνικής υποδομής των μέσων της κατήχησης, δηλ. όμορφοι και εύπεπτοι τρόποι παρουσίασης και κατήχησης της αλήθειας της Εκκλησίας μας. Το παραδοσιακό κατηχητικό ανήκει σε μια άλλη εποχή. Είμαστε σε μια άλλη πραγματικότητα, όπου και τα μέσα παίζουν το ρόλο τους. Για παράδειγμα, έχουμε ξεκινήσει να φτιάχνουμε βιντεάκια δέκα λεπτών με διάφορες ιστορίες από το Ευαγγέλιο, με βίους Αγίων, έτσι ώστε ο κατηχητής, αντί να πει ο ίδιος την ιστορία, να την παρουσιάσει και μετά να κάνει το κατηχητικό του βάσει αυτού. Είναι μια εναλλαγή, που κάνει την κατηχητική συνάντηση πιο ενδιαφέρουσα. Θα χρησιμοποιήσουμε και κινούμενα σχέδια. Υπάρχει κάτι που έχει ήδη ξεκινήσει στην Σερβική Εκκλησία, το έχουμε υπ' όψιν και θέλουμε να το υιοθετήσουμε. Και άλλους τέτοιους τρόπους και βιβλία ωραία. Είμαστε υπέρ του βιβλίου για τα παιδιά. Μπορεί η εικόνα να παίζει το ρόλο της και τα μέσα, αλλά το βιβλίο είναι πάντα το βιβλίο. Με εικόνες ωραίες μέσα, με διαδραστικά παιχνίδια... Έχουμε βγάλει κι ένα πολύ ωραίο κατηχητικό παιχνίδι με τα σύμβολα, όπου τα παιδιά παίζουν και μαθαίνουν τα σύμβολα της Εκκλησίας μας και δεν το θεωρούμε ασέβεια αυτό, αλλά ένα κατηχητικό βοήθημα πάρα πολύ ουσιαστικό. Η νέα πραγματικότητα έχει να κάνει με το να αξιοποιήσουμε λίγο περισσότερο τα ποιμαντικά μέσα, τα οποία υπάρχουν στη διάθεσή μας, αλλά και να δημιουργήσουμε νέα ποιμαντικά μέσα –όχι νέες αλήθειες- για να 'ρθουμε πιο κοντά στους νέους ανθρώπους και στις οικογένειες, τους εργαζόμενους, τους φοιτητές, τους επιστήμονες. Όλοι αυτοί είναι άνθρωποι οι οποίοι πέρασαν από μια δοκιμασία –και δοκιμασία πίστεως- γιατί όχι; Η Εκκλησία το δέχεται αυτό, το σέβεται και έχει να πει την αλήθεια της και τον λόγο της.

Ποιες δυνατότητες έχουμε να διαλεχθούμε με τη νέα πραγματικότητα;

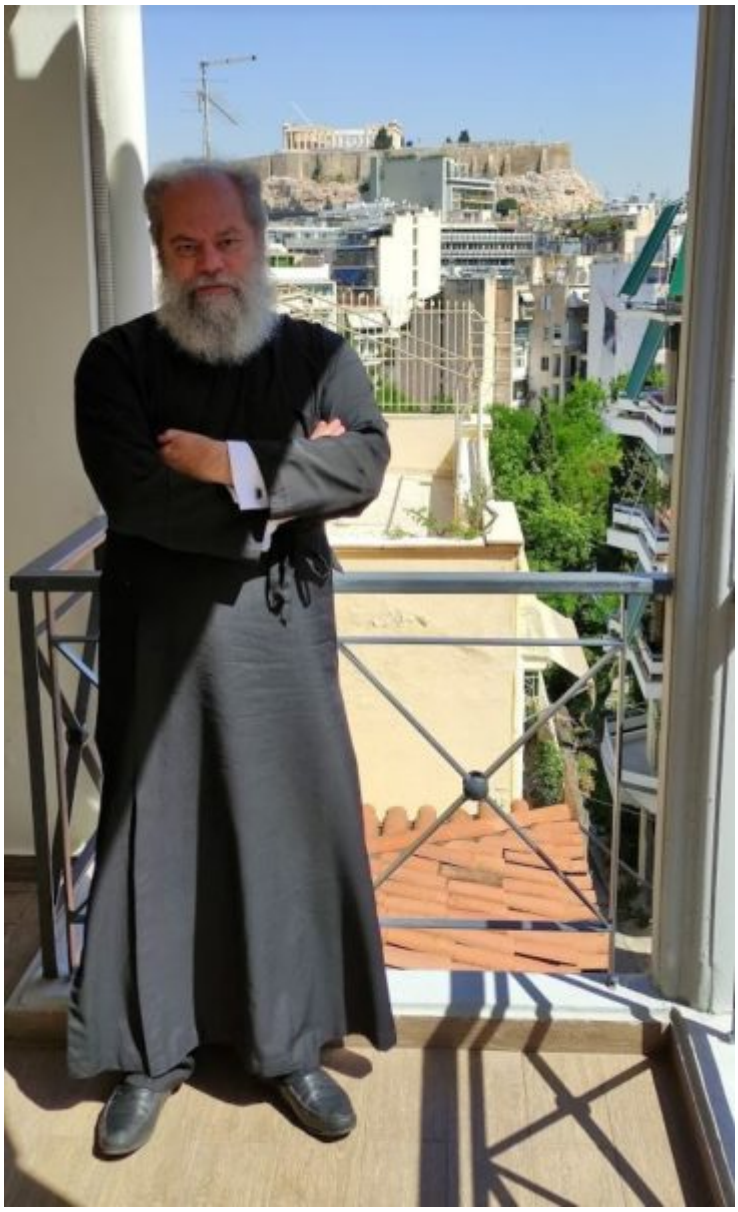

Δυνατότητες υπάρχουν πάρα πολλές. Εκείνο που χρειάζεται πρώτα απ’ όλα είναι να έχουμε τη θέληση να διαλεχθούμε, να ακούσουμε τον κόσμο, τις ενστάσεις, τις διαμαρτυρίες… Υπάρχει μια συζήτηση για τη μάσκα, για τη Θεία Κοινωνία. **Η Εκκλησία είχε πάντα όπλο τον λόγο της. Δύο λάμδα έχει: Τη λατρεία και τον λόγο της.**

Τελούμε ανελλιπώς τη λατρεία. Τώρα, με τον λόγο μας μπορούμε πρώτα απ’ όλα να ακούσουμε τους ανθρώπους, την ένσταση, τη διαφωνία, ακόμα κι εκείνων, οι οποίοι έχουν υιοθετήσει θεωρίες συνομωσίας, και στη συνέχεια να πούμε. Η Εκκλησία έχει τους απολογητές της. Το θέμα είναι να υπάρχει η διάθεση.

Ένα πολύ μεγάλο ζήτημα είναι αυτό που αφορά την επιστήμη και την πίστη. Έγινε

πολύ κακή δουλειά σε αυτό. Πολύ μεγάλη παρανόηση, παρερμηνεία και παραπληροφόρηση.

Η επιστήμη είναι δώρο του Θεού, δωρεά του Θεού. Έχουμε πολύ μεγάλους πατέρες της Εκκλησίας, οι οποίοι ήταν πολύ μεγάλοι επιστήμονες, πανεπιστήμονες: Μέγας Βασίλειος, Τρεις Ιεράρχες, στις μέρες μας: ο Άγιος Λουκάς, Αρχιεπίσκοπος Συμφερουπόλεως, ο Άγιος Νεκτάριος, πάρα πολύ μορφωμένος... Μιλούσε πέντε γλώσσες!

Από πού κι ως πού, λοιπόν, άλλος ο δρόμος του Θεού κι άλλος ο δρόμος της επιστήμης; Είναι μεγάλη ευλογία του Θεού η επιστήμη.

Προφανώς υπάρχουν επιστήμονες που δεν πιστεύουν στον Θεό, αλλά σε όλα τα επαγγέλματα και σε όλες τις ιδιότητες υπάρχουν άνθρωποι που δεν πιστεύουν.

Ίσως η περίοδος μετά την πανδημία είναι η περίοδος που οφείλει να αναδειχθεί πολύ περισσότερο ο λόγος της Εκκλησίας. Ένας λόγος όχι ξύλινος, αλλά ένας λόγος που ξέρει να διαλέγεται, να ακούει και να καταθέτει την αλήθεια της Εκκλησίας, την αιώνια και ευλογημένη αλήθεια της Εκκλησίας.

Όσον αφορά τις οικογένειες, πώς πιστεύετε ότι η Εκκλησία μπορεί να στηρίξει την ένωση της οικογένειας;

Θα σας πω και πάλι για τον λόγο της Εκκλησίας, ο οποίος είναι το πιο μεγάλο όπλο της. Είναι πάρα πολύ σημαντικό για τα ζευγάρια που πρόκειται να παντρευτούν ο ιερέας που θα τους παντρέψει να τους μιλήσει για το τι σημαίνει γάμος: για την ιερότητα της τελετής, αλλά και για την ιερότητα της δια βίου συζυγίας τους. Να τους πούμε, δηλαδή, ότι μέσα στον γάμο δεν μπορεί να υπάρχει πολύς εγωισμός. Είναι μια συζυγία, μια συνοδοιπορία. Η λέξη συζυγία είναι βαριά, γι' αυτό και σήμερα προτιμούν την έννοια της συντροφικότητας. Λέμε ο σύντροφος ή η σύντροφος, είναι πιο light, ενώ το «σύζυγος» ετυμολογικά είναι πιο σκληρή λέξη. Όμως βλέπετε, η εμπειρία και η σοφία της Εκκλησίας μας και του λαού μας αιώνες τώρα έχει χρησιμοποιήσει τη λέξη συζυγία. Να εξηγήσουμε όχι μόνο για το ρύζι ή για το αν θ' ανάψουμε όλους τους πολυελαίους, αλλά για το τι σημαίνει αγάπη, τι σημαίνει έρωτας, τι σημαίνει να μοιράζεσαι και να μη γίνεται πάντα το δικό σου όσο κακομαθημένος κι αν ήσουν στο πατρικό σου... Ο γάμος είναι μια νέα πραγματικότητα και πρέπει κανείς να κινείται όχι όπως τα ήξερε, αλλά όπως τα βρήκε, όπως λέει σοφά ο λαός. Να τους πούμε, λοιπόν, τι σημαίνει γάμος, συζυγία και τι σημαίνει αυτή η σταυρική πορεία, γιατί είναι μια άσκηση και ο γάμος... Δεν είναι κάτι εύκολο.

Πολλές φορές τα ζευγάρια μπαίνουν σε αυτή τη διαδικασία χωρίς προϋποθέσεις

και με μια κακομαθημένη –πολλές φορές- αγωγή, που οφείλεται στη διάθεση των γονιών τους να τους προσφέρουν όσο περισσότερα γίνεται, όχι από κακή προαίρεση. Έχουμε πολλή μεγάλη ευθύνη στο να τους μιλήσουμε. Έχουμε εκδώσει βιβλία, έντυπα, μικρά όχι μεγάλα –γιατί πολλές φορές τα μεγάλα κουράζουν, και τώρα δημιουργούμε μια πρωτοβουλία για τον γάμο και την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας: ένα κέντρο, το οποίο θα στεγαστεί στα Πατήσια, στην Κωστή Παλαμά, κι εκεί θα είναι ο π. Αντώνιος Καλλιγέρης μαζί με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς, προκειμένου να βοηθάει ζευγάρια που έχουν κάποιο ζήτημα στο γάμο τους, προκειμένου να μην φτάσουν στο διαζύγιο, αλλά να ξαναδούν τη σχέση τους και να δουν πώς αυτή μπορεί να οικοδομηθεί σε μια άλλη βάση. Και να σώσουμε ό,τι μπορούμε να σώσουμε, γιατί νομίζω ότι πολλά πράγματα μπορούμε να τα σώσουμε.

Σε πολλές περιπτώσεις ένας γάμος περνάει μια κρίση, γιατί είναι πολύς ο εγωισμός. Κι αν καταφέρουμε να βάλουμε λίγο νερό στο κρασί του εγωισμού, να δούμε λίγο διαφορετικά το γάμο της Κανά, όπου ο Χριστός έκανε το νερό κρασί, και το κρασί αν μπορέσουμε να το κάνουμε λίγο γλυκόπιοτο και να χαλαρώσει ο εγωισμός, να απλωθεί η αγάπη, η κατανόηση, νομίζω ότι πάρα πολλά πράγματα μπορούμε να τα σώσουμε.

Υπάρχουν δυνατότητες που μπορούμε να τις εκμεταλλευτούμε και να τις αξιοποιήσουμε.

Συνεχίστηκαν οι συναντήσεις παντρεμένων ζευγαριών κατά τη διάρκεια της πανδημίας;

Σε πολλές ενορίες οι συναντήσεις αυτές έγιναν διαδικτυακά και είχαμε καλά αποτελέσματα. Είναι σημαντικό να δίνουμε τη δυνατότητα σε ένα ζευγάρι να ακούει την εμπειρία και άλλων ζευγαριών: ότι δεν είναι το μοναδικό που αντιμετωπίζει συγκεκριμένα προβλήματα. Να ακούσει και να μάθει το ένα ζευγάρι από τα λάθη του άλλου. Και ακριβώς όλοι μαζί να μάθουμε τι σημαίνει τελικά αληθινή αγάπη, αυτή την οποία υποσχέθηκε ο ένας στον άλλον την ημέρα του γάμου. Αυτό είναι σημαντικό να συνεχιστεί και -επιτρέψτε μου να πω- με μικρές ομάδες. Ομάδες 100 ατόμων σε αυτές τις περιπτώσεις δεν έχουν νόημα. Υπάρχει ανάγκη για μικρές ομάδες, δηλ. μακάρι σε μια ενορία να μπορέσουν να σχηματιστούν δύο- τρεις και περισσότερες ολιγομελείς ομάδες, ακριβώς επειδή υπάρχει η ανάγκη περισσότερης συζήτησης και επικοινωνίας από τα ζευγάρια.

Γιατί πιστεύετε ότι υπήρξε η έξαρση ενδοοικογενειακής βίας και πώς θα μπορούσε να ανατραπεί αυτή η κατάσταση;

Γιατί ήταν πολύς ο χρόνος της συμβίωσης, ο οποίος δεν υπήρχε μέχρι πρότινος και επειδή ήταν πολύ κακή η ψυχολογία: η ψυχολογία του εγκλεισμού: δεν μπορούσαν οι άνθρωποι να πάνε μια βόλτα, να πάνε να φάνε ένα παγωτό μαζί, ένα γλυκό, να πάνε το παιδί να παίξει… Και επιπλέον, έπαιξε πολύ μεγάλο ρόλο και αυτός ο φόβος που διέσπειραν, που βέβαια είχε σκοπό αρχικά να μας προστατεύσει…

Ξέρετε, άλλο η ευθύνη κι άλλο ο φόβος. **Ανεύθυνος δεν πρέπει να είναι κανείς, αλλά ένας τρομοκρατημένος άνθρωπος δεν μπορεί να πάρει πολύ υπεύθυνες αποφάσεις.** Ένας άνθρωπος που γνωρίζει τους κινδύνους, ναι, θα πάρει πιο σωστές, πιο υπεύθυνες και συνειδητοποιημένες αποφάσεις.

Τι τρόπους έχει η Εκκλησία ώστε να «τραβήξει» και ανθρώπους που είναι εκτός αυτής;

Πιστεύω πάρα πολύ στη διαπροσωπική σχέση μεταξύ των ανθρώπων. Έτσι αλλάζουν τα πράγματα. **Όσο για τους τρόπους, 1^{ον}, ο ένας με τον άλλον. Αν αυτές οι συναντήσεις που γίνονται είναι αξιόπιστες, ένα ζευγάρι θα πει και σε ένα φιλικό του ζευγάρι: «έλα!». Και βέβαια, μπορούμε να αξιοποιήσουμε πάρα πολύ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το ίντερνετ.** Σε αυτή τη διάρκεια λειτούργησε πολύ αυτό: υπήρξε επικοινωνία των ιερέων με τους πιστούς με viber, με άλλα κοινωνικά δίκτυα… Αυτό μπορεί να συνεχιστεί. Πάρα πολλά ζευγάρια θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε έναν τέτοιο διάλογο, αλλά δεν γνωρίζουν ότι η ενορία τους το κάνει αυτό, κι εκεί ακριβώς τα μέσα μπορούν να παίξουν έναν πολύ ουσιαστικό ρόλο. **Πιστεύω, ωστόσο, ότι η σύναξη, αυτή καθεαυτή η διαπροσωπική επικοινωνία είναι που θα βοηθήσει ουσιαστικά το ζευγάρι.**

Τα μέσα θα βοηθήσουν στην πληροφόρηση, αλλά η διαπροσωπική επαφή θα βοηθήσει ουσιαστικά το ζευγάρι.

Ξέρετε, υπήρξαν και ζευγάρια που «έτυχε» να μάθουν γι’ αυτές τις συναντήσεις μέσω ίντερνετ, στην αρχή ήταν και αρνητικοί, αλλά μετά κατάλαβαν ότι πρόκειται για κάτι πολύ σημαντικό…Οπότε, όπως σας είπα και πριν, η επιστήμη και η τεχνολογία είναι δωρεά του Θεού κι εμείς δεν υποτιμούμε καθόλου την συνεισφορά και τη διακονία αυτών των μέσων στο ποιμαντικό έργο.

Όσον αφορά το συνέδριο, έχουμε 500 συμμετοχές από την Ελλάδα, αλλά και από πολλά μέρη της Ευρώπης και του κόσμου. Η λίστα, που μου έδωσαν, αναφέρει τις εξής χώρες: Γερμανία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο,

Αυστρία, Ελβετία, Γαλλία, Δανία, Βέλγιο, Καναδά, Αμερική και Αυστραλία.

Ποια είναι η παιδαγωγία της πανδημίας τελικά και τι εύχεσθε;

Σε πολλά παιδιά δημιουργήθηκαν προβλήματα στα μάτια και στον εγκέφαλο με αυτή την κατάσταση. Η προσευχή μας και οι προσπάθειές μας είναι ώστε να επανέλθουμε σε μια κανονικότητα, όπου τα παιδιά θα πηγαίνουν στο σχολείο, θα παίζουν στην αυλή, θα τους κάνει μάθημα ο δάσκαλος, χωρίς μάσκες, όπου οι άνθρωποι θα πηγαίνουν στην εργασία τους, θα ζούμε κανονικά, θα παίρνουμε τα μέσα μαζικής μεταφοράς, θα πηγαίνουμε στις πλατείες, στα εστιατόρια…

Αν υπάρχει κάτι τελικά που η πανδημία αυτή πρέπει να αφήσει, πέρα από τον πόνο για τον άνθρωπο που χάθηκε, είναι ακριβώς το να μάθουμε να εκτιμούμε αυτά που θεωρούσαμε ως αυτονόητα. **Η παιδαγωγία της πανδημίας είναι το να μάθουμε να εκτιμούμε το μεγάλο θαύμα, τη μεγάλη δωρεά που λέγεται ζωή και τις απλές στιγμές της καθημερινότητας. Ήταν αυτονόητο το να πάμε να πιούμε έναν καφέ ή το να πάει το παιδί σχολείο. Ήταν αυτονόητο ένας γονιός να αγκαλιάσει το παιδί του. Ακόμα κι αυτό απαγορεύτηκε… Νομίζω ότι η πανδημία μπορεί να μας κάνει να εκτιμήσουμε τη ζωή και αυτά όλα που νομίζαμε ότι μας είναι δοσμένα και που πράγματι μας ήταν, αλλά βλέπετε ότι τελικά ήρθε η πανδημία να μας παιδαγωγήσει να ξαναμάθουμε να αγαπούμε και να εκτιμούμε τη ζωή σε όλη την πληρότητά της. Μας βοήθησε να καταλάβουμε ότι η ζωή δεν είναι απλώς όμορφες στιγμές, αλλά είναι ολόκληρη όμορφη. Ακόμα κι αυτές οι πολύ απλές στιγμές: το άγγιγμα του χεριού, το άγγιγμα του κεφαλιού…**

Και τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό: Πώς μπορεί η Εκκλησία να ξαναφέρει κοντά της τους ανθρώπους που λόγω κορωνοϊού σταμάτησαν να μετέχουν στην λατρευτική ζωή;

Με μια στάση υπευθυνότητας, με την τήρηση των μέτρων, όπου πρέπει, αλλά και με τη διαβεβαίωση από εμάς τους ιερείς ότι δεν χρειάζεται τρομοκρατία. Χρειάζεται υπευθυνότητα, αλλά όχι τρομοκρατία. Νομίζω ότι αυτός ο 1,5 χρόνος έχει δείξει πράγματα. Η Ιερά Σύνοδος, πάρα πολύ σωστά, τόνισε ότι η κόκκινη γραμμή μας είναι η Θεία Κοινωνία, κάτι το οποίο δεν συζητήσαμε ούτε συζητάμε. Δεν το διαπραγματευόμαστε βεβαίως. Και βλέπετε πόσοι άνθρωποι συμμετέχουν στο Ποτήριο της Ζωής, τη Θεία Κοινωνία, 1,5 χρόνο τώρα. Υπάρχουν ιερείς και πιστοί που έχουν νοσήσει, αλλά όχι από τη Θεία Κοινωνία. Στην Εκκλησία υπήρχε πάντα μια ισορροπία, μια μεσότητα και όχι τα άκρα. Αν πορευτούμε σε μια τέτοια γραμμή χωρίς ακρότητες, τη συνέπεια και τη μεσότητα ο κόσμος θα την

εκτιμήσει. Ήδη την εκτιμά. Υπήρξε πολύ μεγάλη συμμετοχή τη Μεγάλη Εβδομάδα και συνεχίζει ο κόσμος να έρχεται στην εκκλησία. **Ξέρετε, η ψυχή του ανθρώπου είναι προορισμένη από τον Θεό να αναζητά τον Θεό και δεν θα αναπαυθεί εάν δεν Τον συναντήσει. Σε αυτήν την αναζήτηση του ανθρώπου η Εκκλησία οφείλει να βοηθάει και να βοηθάει πάντοτε με μια στάση συνέπειας και υπευθυνότητας**. Αν δει κανείς την εκκλησιαστική μας ιστορία, θα δει ότι όποτε υπήρξαν ακρότητες, δεν είχαμε καλά αποτελέσματα.

Όσον αφορά το Συνέδριο, πραγματικά χαιρόμαστε που γίνεται. Όποιος φορέας θέλει να κάνει κάτι, πρέπει να ξέρει ότι εντός Εκκλησίας υπάρχουν πολλοί σημαντικοί άνθρωποι που έχουν να πουν πολύ ουσιαστικά πράγματα. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι αυτό το Συνέδριο θα είναι απλά η αφορμή και το ξεκίνημα για πολλά άλλα πράγματα. Πρέπει να υπάρχει ένας διάλογος, να ακούγονται απόψεις. Να ακούμε και να προσθέτουμε απόψεις. Ο διάλογος ποτέ δεν δημιούργησε προβλήματα. Αντιθέτως, πάντα έλυσε προβλήματα. Η Εκκλησία πάντα είχε τον διάλογο: τις Οικουμενικές Συνόδους, τις τοπικές Συνόδους, τη συζήτηση, ποτέ δεν φοβήθηκε τον διάλογο και είχε πάντα τη δυνατότητα να επιλύει τα προβλήματά της.